



Tuinieren op straat

Door op onverwachte plekken tuintjes aan te leggen, ontdekken leerlingen dat ze invloed kunnen hebben op hun directe omgeving. Het hebben van invloed op de eigen omgeving houdt ook verantwoordelijkheid in voor diezelfde omgeving.

Duur project: wekelijks drie kwartier van half april tot eind juni.

Wat heb je nodig

- Lef om buiten de gebaande paden te gaan
- Zakje(s) zaad
- Schepjes

Tuinieren op straat

Deze les gaat niet over de aangelegde schooltuin of het park eromheen, maar over de straat en de buurt waar de school staat.

In veel Nederlandse steden en dorpen zijn mooie parken, plantsoenen en bloemperken aangelegd. Dat kost geld (en ruimte) en daarom kan het niet overal. Hoe is het in de buurt van de school? Is er een mooie schooltuin, een plantsoen of zo'n mooi strak grasveld met wat bomen? Of staat de school in een straat waar alleen maar huizen staan?

Maak het schoolplein en de omgeving mooier

Of de school nou in een straat met een plantsoen staat of in een straat met alleen maar huizen, er zijn altijd mogelijkheden om de omgeving van de school mooier te maken. Dat gebeurt natuurlijk in overleg met andere klassen en de buurtbewoners, want de straat en de buurt zijn van alle mensen die er wonen, werken en naar school gaan.

Een groene lantaarnpaal

Is er een stukje aarde naast de lantaarnpaal? Dan is dat een mooie plek om bijvoorbeeld een paar zonnebloemen te zaaien. Deze worden erg groot en tijdens het groeien kun je ze aan de lantaarnpaal vastmaken, zodat ze niet omwaaien. Vergeet niet het zaad en later de plantjes regelmatig water te geven.

Een groene gevel

Staat er een schuur, garage of kale zijkant van een winkel in de buurt van de school? Oost-Indische kers of lathyrus kunnen saai plekken opvrolijken: maak wat ruimte in de aarde dicht langs muur of hek en zaai er eenjarig zomergoed als Oost-Indische kers of lathyrus langs.

Is er geen ruimte om te zaaien? Maak die dan. Haal een randje tegels weg, zet die rechtop – aan de stoepkant – langs het nieuwe minituintje. Zo worden de plantjes beschermd. Maak de grond in het tuintje goed los, doe er eventueel wat nieuwe aarde bij en zaai het zaad. Voelen de plantjes zich eenmaal thuis, dan zaaien ze zichzelf uit en komen ze elk jaar weer terug. Niet alleen op de plek waar ze gezaaid zijn, maar overal in de directe omgeving!

Let op: Natuurlijk is het eigenlijk niet de bedoeling dat je tegels uit een stoep haalt. Maar als deze actie overlegd wordt met collega's en burens, dan kan het best. Omdat je tuiniert op de grond van de gemeente, moet vooraf met de gemeente overlegd worden. Anders is deze actie een vorm van burgerlijke ongehoorzaamheid.



Geschikte zaden:

- Langs lantaarnpalen:
 - Zonnebloem
 - Stokroos
- Langs muren:
 - Helmbloem
 - Oost-Indische kers
 - Lathyrus
 - Vergeet-mij-niet
 - Maarts viooltje

Vorbereiding

Zoek in de omgeving van de school naar geschikte plekken om iets te zaaien. Overleg het plan met collega's (ook van andere scholen), bureu en de gemeente.

Koop zaaigoed.

Uitvoering

Bekijk met de leerlingen de omgeving van de school. Vraag om commentaar; wat is hen opgevallen? Ziet het er mooi uit? Kan het vrolijker?

Bespreek vervolgens het versieren van de omgeving van de school.

Laat de kinderen de saaie plekken uitzoeken en bespreek ter plekke met hun of de plek geschikt is om iets te zaaien of niet. Maak duidelijk dat het niet de bedoeling is om overal stenen uit het trottoir te verwijderen, maar dat je dit hebt overlegd en dat het daarom mag.

Niet geschikt:

- Te dicht bij het verkeer: te veel uitlaatgassen en opspattend regenwater
- Geen (regen)water en zonlicht
- Verstoort het uitzicht voor het verkeer (verkeersheuvels zijn een no-go)
- Ondergrond bestaat uit steen (te dicht langs muren van grote gebouwen)
- Onveilig om er te komen (rotondes)

Geschikt:

- Verloren hoekje op schoolplein
- Naast lantaarnpaal
- Langs schutting
- Onder het schoolhek
- Tegen de gevel van de school
- In een bak in de hal van de school

Verdeel de taken nadat de in te richten plekken zijn bepaald: zaad kopen, zaaien, dagelijks water geven, onkruid trekken. Laat de leerlingen de voortgang van het zaaigoed beschrijven. Aan het eind van het project kunnen de kinderen bureu, collega-docenten, en voorbijgangers vragen wat ze van het resultaat vinden. Laat de leerlingen een werkstukje maken.

Vertel bij elke taak het hoe en waarom.



Variatie

Maak het project voor de hele school en verdeel de buurt zodat iedere klas een eigen te versieren stuk heeft. De klas die het stukje buurt het leukst heeft opgevrolijkt, wint.

Nabespreking

Wat vonden de leerlingen van het project. Werd de buurt echt opgevrolijkt? Was het leuk om te doen en wat hebben ze ervan geleerd?

Besprek met de leerlingen welke problemen ze tegengekomen zijn en hoe die zijn opgelost.

Afsluiting

Breng aan het eind van het project stoep en straat weer terug in de oude situatie. Verdeel het overgebleven zaad onder de leerlingen.



Achtergrond van guerrilla gardening

Wat ooit begon met het weghalen van een stoeptegels voor het huis om daar een paar zonnebloemen te zaaien, is inmiddels uitgegroeid tot een wereldwijde beweging van wilde tuinders, zoals je ook wilde plakkers hebt. Guerrilla gardening heet de beweging die is komen overwaaien uit de VS. Bewoners van strakke straten pakken gezamenlijk de eigen, directe omgeving aan en leggen op onverwachte en vergeten plekjes tuintjes aan. Dat kan een zonnebloem zijn naast een lantaarnpaal, een tuintje rondom een lelijk elektriciteitshuisje of een wilde wingerd tegen een blinde muur.

Saamhorigheid en een zekere mate van burgerlijke ongehoorzaamheid horen bij wild tuinieren. Omdat de doelen 'edel' zijn – de openbare ruimte wordt immers door initiatiefrijke burgers op een verantwoorde manier verfraaid – wordt guerrilla gardening gedoogd. In veel gemeentes waar openbaar groen schaars is, wordt de beweging door een partij als GroenLinks omarmd. In Groningen is een groep wilde tuiniers actief, die met hun groene vingers de ene grauwe plek na de andere omtoveren in een oase van groen. Overigens werden al in de jaren tachtig geveltuintjes aangelegd in Haarlem en Amsterdam: guerrilla gardening, maar dan zonder het bijbehorende gedachtegoed.

Tuinieren openbare ruimte

Want waar gaat het om bij guerrilla gardening? Het is de strijd om ruimte, om vechten tegen de schaarste van land, strijden tegen verspilling van mogelijkheden.

Ook beautification – verfraaiing van de openbare ruimte – behoort tot de doelstellingen van het wilde tuinieren.